

prof. dr Gerard Ciołek
W-wa Kopcińska 26 m 17.

Warszawa 11.VIII.53.

O p i n i a

o projekcie szkicowym Domu Turysty i przystani w Płocku.

I. S y t u a c j a . Wybór miejsca dla lokalizacji Domu Turysty pod każdym względem właściwy. Eksponowany w krajobrazie miasta cyfel skarpy wiślanej wymaga usytuowania takiego obiektu, który przez swą formę mógłby stanowić właściwy akcent architektoniczny w panoramie miasta oraz odpowiednie przeciwstawienie grupie budowli zabytkowych, znajdujących się na sąsiednim cyplu skarpy. Rolę tę pełnił dawniej istniejący tu kościół, przerobiony z czasem na teatr, wyburzony w latach ostatniej wojny. Dom Turysty, ze względu na swą nietypową formę architektoniczną daje możliwość takiego ukształtowania bryły, która spełniałaby postulat architektonicznego akcentu w sylwecie miasta.

II. Osie widokowe. Omawiana sytuacja posiada dwie zasadnicze osie widokowe: na Wisłę i na katedrę, ponadto oś widokową wzdłuż ulicy Teatralnej i Piekarskiej. Usytuowanie budynku i jego kompozycja powinna uwzględnić powyższe kierunki w sposób następujący: stać się punktem wyjścia dla głównych widoków na Wisłę i grupę zabytkową przy katedrze, przepuścić widok wzdłuż ul. Piekarskiej na katedrę oraz zamknąć oś ul. Teatralnej. Przedstawione do opinii projekty w zasadzie spełniają powyższe postulaty. Dalsze wnioski z analizy potencjalnych walorów kompozycyjnych sytuacji wskazują na konieczność takiego ukształtowania Domu Turysty, które pozwoliłoby na uformowanie dwóch tarasów widokowych, nie zakłócanych ruchem tranzytowym, a skierowanie głównego nurtu komunikacyjnego w stronę ul. Piekarskiej i Teatralnej. W tym układzie dojścia i dojazdy gospodarcze mogłyby być umieszczone od strony półn-wsch. tj. od sąsiada. Przedstawione projekty uwzględniają kameralność tarasu widokowego od Wisły, natomiast wprowadzają główne wejście od strony tarasu "katedralnego" co wydaje mi się niesłusznym.

III. Kompozycja budynku. Wobec powyższych rozważań Dom Turysty powinien stanowić bryłę wolnostojącą, zamkniętą, t.j. o czterech elewacjach. Proponowane przez autora projekty wskazują na tę tendencję /zwłaszcza projekt "attykowy"/. Wydaje mi się, że zdecydowane zamknięcie bryły Domu Turysty w układzie czworobocznym, z wewnętrznym dziedzińcem reprezentacyjnym, posiadającym odpowiednio ukształtowane prześwity w kierunku jednego z głównych osi widokowych, dałoby rozwiązanie najwłaściwsze i najbardziej efektowne. Dziedziniec taki, w rodzaju dobrze pojętego karawan-seraju, spełniać mógłby w poza dekoracyjną stronę, również funkcje usługowe, jako miejsce wypoczynku pasantów i mieszkańców /zwłaszcza w dniu upalne/, a możliwość otwarcia go arkadowym lub kolumnowym prześwitem dałoby nieporównany efekt plastyczno-kraj brazowy.

Zrównoważenie kubatury, zgodnie z założeniami przy zabudowie w czworobok, można by uzyskać przez obniżenie budynku o 1 kondygnację i ewentualne wyzyskanie poddasza dla celów hotelo-

wych, co jednocześnie wpłynęłoby dodatnio na możliwość wyprowadzenia odpowiednio skomponowanych akcentów wysokościowych /wieża, widokowa itp./.

Wydaje mi się, że wprowadzenie motywów renesansowych nie posiada odpowiedniego uzasadnienia w ogólnym charakterze architektury Poczka i teraczej należałoby szukać pewnych nawiązań do form z przełomu XVIII i XIX wieku.

IV. Przystań. Usytuowanie schronu dla kajaków i łodzi w osi wcięcia terenowego skarpy i wynikający stąd kształt odcinka koła, wydaje mi się niezbyt przekonującym rozwiązaniem. Amfiteatralne wcięcie terenu jest pewnego rodzaju osobliwością krajobrazową miasta i powinno być podkreślone a nie przekreślone rozwiązaniem urbanistycznym. Forma odcinka koła, przyjęta dla schronu sugeruje automatycznie oś i środek tego koła, które w rzeczywistości nie posiada swego uzasadnienia. Niezrozumiała jest dla mnie forma basenu przystani, nie mająca żadnego nawiązania do ogólnej kompozycji /oś basenu uderza w wybrzuszenie skarpy/ oraz budzi ona poważne wątpliwości funkcjonalno-żeglarskie. Ponadto usytuowanie schronu w odległości zmiennej od 80 do 150 m od basenu i w dodatku poza ulicą Rybaki, na której niewątpliwie istnieje ruch kołowy następcza obawy na temat kolizji komunikacyjnych. Wydaje mi się iż należałoby 1. przekomponować basen przystani, wprowadzając odpowiednio jego rozszerzenie poza szczyt wlotową i 2. bezpośrednio przy nim lokować schron na łodzi i kajaki, poerując formami architektury, właściwymi dla tego rodzaju budowli, a więc lekkimi, żeglarskimi, bardziej może rozwiniętymi w układzie poziomym. Proponowane alternatywy, wbudowane w skarpe nie są przekonujące ani pod względem architektonicznym, ani ekonomicznym.